

STUDIU PRIVIND OPERA LUI VASILE ALECSANDRI

profesor POPA GABRIELA
Liceul „Voievodul Mircea”
Târgoviște, Dâmbovița

Vasile Alecsandri este un exponent al generației pașoptiste, care, prin formare, dovedește o vastă cultură, implicându-se atât în plan politic dar și cultural.

În plan politic, a fost puternic implicat în evenimentele revoluționare de la 1848 și în mișcarea unionist, fiind un distins diplomat.

În plan literar s-a dovedit un poet, prozator și dramaturg original, fiind unul dintre membrii fondatori ai Academiei Române.

Face parte din grupul de tineri scriitori strânși în jurul prietenului său Mihail Kogălniceanu la „*Dacia literară*”, ea însăși un adevărat steag al celor mai avansate idei sociale, literare, naționale, patriotice din aceea vremea.

În studiul „*Poeți și critici*” din 1886 Titu Maiorescu realizează o sinteză critică a operei sale, evidențiind rolul scriitorului în literatură și societate și considerându-l poet național, înaintea lui Eminescu: „*În Alecsandri vibrează toată inima, toată mișcarea compatrioților săi, câtă s-a putut întrupa într-o formă poetică... Farmecul limbei române în poezia populară – el ni l-a deschis; iubirea românească și dorul de patrie în limitele celor mai mulți dintre noi – el le-a întrupat; frumusețea proprie a pământului nostru natal și a aerului nostru – el a descris-o; /.../când societatea mai cultă a putut avea un teatru în Iași și București – el a răspuns la această dorință, scriindu-i comedii și drame; când a fost chemat poporul să-și jertfească viața în războiul din urmă – el singur a încălzit ostașii noștri cu raza poeziei...În ce stă valoarea unică a lui Alecsandri? În această totalitate a acțiunii sale literare.*”

Fiind codirector la Teatrul Național din Iași se vede pus în situația de a crea opera dramatice sau să realizeze adaptări ale unor piese străine. El pune în practică îndemnul lui Mihail Kogălniceanu de a realiza o literatură națională, inspirându-se din folclor, istoria națională sau frumusețile patriei și renunțând la literatură străină.

Debutază cu nuvela „*Buchetiera de la Florența*” în care se remarcă prin finețea observațiilor și atenția pentru amănunt sau arta zugrăvirii unor delicate tablouri de natură. Însă proza a ocupat un loc secundar în cadrul operei autorului, atât cantitativ cât și în privința considerării valorice. Față de cele șase volume de teatru și patru volume de poezie ale ediției „*Opere definitive*”, apărută în îngrijirea lui Alecsandri însuși, la *Socec*, între anii 1875 –1890, aceasta ocupă un singur volum, al optulea, din 1876, intitulat „*Proză*”. Pe parcursul prozei sale, Alecsandri trece de la pasajele descriptive, cum este „*O primblare la munți*”sau „*Borsec*”, la înfățișarea tablourilor sociale din nuvela „*Istoria unui galbân*”, atât de autentică și de prețioasă prin realismul ei, prin vigoarea criticii sociale, prin actualitatea ei în momentul în care apărea, prin îndemânarea și naturalețea cu care sunt prezentate evenimentele.

Dramele sale „*Despot-Vodă*”, „*Fântâna Blanduziei*”, „*Ovidiu*” fac parte și astăzi dintre piesele de rezistență ale teatrului românesc iar ca autor satiric, Vasile Alecsandri este creatorul celebrului personaj Chirița („*Chirița în provincie*”, „*Chirița la Iași*”, „*Chirița în voiagiu*”, „*Chirița în balon*”). Aceste piese pun în lumină o realitate românească și satirizează uneori prejudecățile societății contemporane autorului. Alecsandri, care, câțiva ani mai târziu, avea să spună într-o splendidă formulare, ce sintetiza crezul său artistic, că „*talentul creează îndatoriri*”, simte că obligația lui de scriitor este să denunțe viciile sociale și să lupte pentru înlăturarea acestora, îndeosebi prin intermediul comediei. Într-o scrisoare de prin 1844 el mărturisea unui amic: „*...Fiindcă încă la noi nu posedăm libertatea tribunei, nici arma zilnică a jurnalismului, am proiectat să-mi fac din teatru un organ spre biciuirea năravurilor rele și ridicolelor societății noastre*”.

În domeniul poeziei de inspirație folclorică, Alecsandri conștientizează, ca nimeni altul, importanța acestei surse de inspirație și păstrătoarea valorilor naționale, corespunzătoare aspirațiilor poporului din acel moment istoric. Așa s-au născut cele dintâi poezii românești ale lui Alecsandri, grupate de el mai târziu în ciclul „Doine”. Chiar poetul mărturisea puternica înrăurire pe care a avut-o folclorul asupra operei sale: „*Atunci scrisei - mărturisea el - cele mai bune poezii ale mele: Baba Cloanța, Strunga, Doina, și-mi făgăduii cu tot dinadinsul să las la o parte încercările mele de versificație franceză și să-mi urmez calea ce-mi croisem singur în domeniul adevăratei poezii românești*”.

Poezia de dragoste a lui Alecsandri se regăsește în ciclul „Lăcrămioare” și este marcată de iubirea pentru Elena Negri, reprezentând un moment de progres, față de lirica de dragoste de la acel moment, făcând trecerea, chiar dacă stângaci, către romantism, având accente triste. „Tu, care ești percutată în neagra vecinicie, / Stea dulce și iubită a sufletului meu! / Și care-odinioară luceai atât de vie / Pe când eram în lume tu singură și eu!... / Un suvenir poetic, corona vieții mele, / Ce mângâie și-nvie duioasă-inima mea...” („Steluța”)

În domeniul poeziei descriptive, Alecsandri face carieră datorită „Pastelurilor”, deoarece este considerat cel care consacra specia și o clasicizează. Este unul din ciclurile cele mai valoroase din poezia acestui scriitor, constituind o etapă nouă, superioară nu numai în creația lui Alecsandri, dar în însăși evoluția și rafinarea poeziei românești în ansamblul ei.

În viziunea lui G. Călinescu, „Pastelurile” reprezintă „partea cea mai durabilă și mai valoroasă” a operei lui V. Alecsandri. Majoritatea sunt scrise între 1868 și 1869 și publicate în „Convorbiri literare” la vârsta deplinei maturități artistice și în urma unei bogate experiențe lirice.

Astfel, Vasile Alecsandri este un deschizător de drumuri nu doar în literatură, ci și în politică, în diplomatie, în evoluția identitară a românilor, făcând trecerea dinspre clasicism către romantism, fiind un precursor al lui M. Eminescu.

Bibliografie:

- Piru, Alexandru, *Introducere în opera lui Vasile Alecsandri*, Editura Minerva, 1978
Călinescu, George, *Vasile Alecsandri în Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Fundației Regale pentru Literatură și Artă, 1941
Cornea, Paul, *Studii de literatură română modernă*, Editura pentru Literatură, 1962
http://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Vasile_Alecsandri